

Ajankohtaista rautatielainsäädännöstä – Rataverkon haltijoiden yhteistyöryhmä

Risto Saari, LVM

29.10.2020

LIIKENNE- JA
VIESTINTÄMINISTERIÖ

Keskeiset säädöshankkeet

- HE raideliikennelain ja liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta (HE 113/2020 vp)
- Komissiolle tehty notifikaatio: paikalliset rataverkon haltijat vs. palvelupaikan haltijat.
- Eräitä EU- ja muita ajankohtaisia asioita.

HE raideliikennelain ja LIPA-lain muuttamisesta (HE 113/2020 vp)

- HE annettiin eduskunnalle 27.8.2020.
- Eduskuntakäsittely alkoi 16.9.2020 lähetekeskustelulla.
- 25.9.2020 alkoi asiantuntijakuulemiset valiokunnassa, jotka saatiin päätökseen 9.10.2020.
- LVM:n oli tarkoitus esitellä LiV:lle vastine valiokunnan saamiin lausuntoihin 13.10.2020:
 - LPL:n 69 §:ään pyrittiin löytämään kompromissia.
 - Kun toimivaa kompromissia ei löytynyt, pykälä esitetään jätettäväksi pois hyväksyttävästä laista.
 - Vastine toimitettu valiokunnalle 23.10.2020 ja kuuleminen on tarkoitus pitää 4.11.2020.
- Lakien on tarkoitus tulla voimaan 1.2.2021, kuitenkin kalustorekistereitä koskevat säännökset 16.6.2021.
- Raideliikennelain muuttamista koskevan lain nojalla annetaan valtioneuvoston asetus rautatiejärjestelmän yhteentoimivuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta.

HE:n keskeiset muutokset (1)

- **EU:n kalusto- ja rautatieinfrastruktuurirekisteri-asetusten voimaantulon** myötä kansallisten rekisteriviranomaisten rekisterin ylläpitoon liittyviä tehtäviä on siirtymässä EU:n rautatievirastolle 1.2.2021 ja 16.6.2021 alkaen:
 - Rataverkon haltija tallentavat jatkossa rataverkkoa koskevat tiedot suoraan EU-järjestelmään.
 - Kansalliset rekisteröintiviranomaiset toimittavat kalustotiedot EU:n kalustorekisteriin.
- **Muutokset ilman turvallisuustodistusta tapahtuvaan liikkumiseen rataverkolla (RL 18 §).**

HE:n keskeiset muutokset (2)

- Rataverkon hallinnan sijasta sovellettaisiin merisatamaraiteisiin **palvelupaikan hallintaa koskevaa sääntelyä**.
- Sääntelyelimelle itsenäisen elimen tehtäviä **suorahankinnan arvioinnissa**.
- Liikenne- ja viestintävirastolle mahdollisuus **keskeyttää raideliikenne** tai rajoittaa sitä vakavassa normaaliolojen häiriötilanteessa tai jos raideliikennejärjestelmän turvallisuus, ihmisen henki tai terveys on uhattuna.
 - Covid-19-seurannainen säännösmuutos: sektorilainsäädäntöön muutoksia, joilla jatkossa voitaisiin puuttua pandemian etenemiseen ilman valmiuslain käyttöönottoa.

Komissiolle tehty notifikaatio RMD 2(4) artiklan nojalla

- 1.3.2019 lähetettiin komissiolle kirje, jossa esitettiin:
 - Satamien alueella olevia raiteita kohdellaan jatkossa RMD:n liitteen 2 kohdan 2 g nojalla palvelupaikkoina.
 - Looginen seuraus oli em. raideliikennelain 3 §:ään esitetty muutos.
 - Lisäksi komissiolle lähetetyssä kirjeessä esitettiin, että myös VR:n hallinnoimia yksityisraiteita pitäisi kohdella lainsäädännössä palvelupaikkana strategisesti merkittävänä pidettävän rataverkon sijasta.
 - Komissio ei ole antanut vielääkään virallista vastausta, mutta epävirallisesti todennut, että sillä ei olisi mitään sitä vastaan, että em. raiteisiin kohdistuu jatkossa strategisesti merkittäviä palvelupaikkoja koskeva sääntely.

EU-säädöshankkeita

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus toimenpiteiden asettamisesta kestäville rautatiemarkkinoille Covid-19-tartuntatautilanteessa: voimaan 7.10.2020.
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus rautatiematkustajien oikeuksista ja velvollisuuksista: EP ja neuvosto saavuttivat sovun 1.10.2020 ja tulee lähikuukausina virallisesti hyväksyttäväksi.
- Päätös eurooppalaisesta rautatieliikenteen teemavuodesta 2021 EP:n ja neuvoston sovitteluprosessissa.
- Komissio valmistelee ns. rahtikäytäväasetuksen uudistamista, arviointiraportti vuoden vaihteessa.

Venäjä-asioita

- FI-RU-valtiosopimus suorasta kansainvälisestä rautatieliikenteestä (85/2016):
 - Ensimmäiset teknisluonteiset muutokset valtiosopimukseen lähetettiin komission hyväksyttäväksi heinäkuussa 2020.
 - Komission hyväksyntä saatiin 22.10.2020.
 - Mahdollisesti parafoidaan vielä kuluvan vuoden aikana ja voimaan saattamisesta annetaan hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2021 aikana.
 - Muutokset voimaan Venäjän kanssa erikseen sovittavalla aikataululla.